

Iltalehti.fi. - 18.10.2017 фін. Helsinki

Anna Egutkina

**Näin Putinin politiikka vaikuttaa tavallisten venäläisten elämään:
"Ruuveja kiristetään, kriittisiä ääniä hiljennetään ja ihmisiä pelotellaan"**

*Так політика Путіна впливає на життя простих росіян: «закручують гайки,
заглушають критику, залякують людей»*

*У 2014 році Росія відійняла Україну від Кримського полуострова і приєднала його до
своєї території. За цим послідувала війна в Східній Україні, економічні санкції західних
країн, російські контрсанкції. Це неоспоримі історичні факти.*

http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/201710152200458680_ul.shtml

Vuonna 2014 Venäjä irrotti Krimin niemimaan Ukrainasta ja liitti sen itseensä. Siitä seurasivat muun muassa Itä-Ukrainan sota, länsimaiden talouspakotteet ja Venäjän asettamat vastapakotteet. Nämä ovat kiistattomia historiallisia faktoja, mutta miten ne vaikuttivat tavallisten Venäjällä asuvien ihmisten elämään?

Venäjään erikoistunut Kalle Kniivilä työskentelee tällä hetkellä Ruotsin Malmössä Sydsvenska Dagbladet -lehdessä. Hän on kirjoittanut Venäjästä neljä kirjaa. Ensimmäinen kirja nimeltään Putinin väkeä - Venäjän hiljainen enemmistö ilmestyi vuonna 2014. Viimeisin, Tanjan katu -elämää Pietarissa 1917-2017, on juuri tullut painosta ulos.

- Ensimmäisen ja viimeisimmän kirjani välissä moni asia Venäjällä on muuttunut huonompaan suuntaan. Suurin muutos on tietenkin ollut Krimin valloittaminen. Se vaikutti Venäjän ja muun maailman suhteisiin todella merkittävästi, Kniivilä kuvailee.

Soraääniä vaiennetaan

Kniivilän mukaan Venäjällä on vuosina 2014-2017 tapahtunut poliittinen muutos, jota voidaan luonnehtia militaristiseksi patriotismiksi.

Pietarin ja Lundin yliopistoissa opiskellut sekä Venäjällä asunut Kniivilä sanoo, että nykyään propagandatunnelma Venäjällä on paljon korkeammalla kuin vielä muutama vuosi sitten.

- Venäläiset uskovat aiempaa enemmän tähän propagandaan vihamielisestä länsimaailmasta, joka haluaa Venäjälle vain paha. Ruuveja kiristetään, kriittisiä ääniä hiljennetään ja ihmisiä pelotellaan. Tuntuu siltä, että Venäjä luisuu koko ajan entistä enemmän pois päin demokratiasta, Kniivilä sanoo.

Toki Kniivilän mukaan Venäjä ei ole vielä sensuuriltaan yhtä huonossa jamassa kuin vaikkapa Kiina, mutta Venäjän presidentin Vladimir Putinin hallinto haluaa pysyä vallassa kaikin mahdollisin keinoin. Kniivilä arvelee tulevaisuudessa olevan hyvinkin todennäköistä, että ihmisiä vainotaan ja laitetaan telkien taakse poliittisista syistä entistä enemmän.

Hyllyt tyhjinä

Venäjän taloudessa ei ole viime vuosina ollut kehumista. Öljyn hinta ja Venäjän asettamat vastapakotteet ovat olleet merkittäviä syitä maan huonoon taloudelliseen jamaan.

Kun länsimaat Krimin valloituksen seurauksena asettivat Venäjälle finanssipakotteita, Venäjä vastasi elintarvikkeita koskevilla vastapakotteilla. Vuonna 2014 Venäjä ilmoitti kieltävänsä maidon sekä muiden meijerituotteiden, lihan, kalan,

hedelmien ja vihannesten tuonnin EU-alueelta, Yhdysvalloista, Australiasta, Kanadasta ja Norjasta.

Vaikka Putin puhuu jokavuotisissa puheissaan siitä, kuinka vastapakotteet ovat tehneet Venäjästä vahvemman ja omavaraisemman, kuluttajien näkökulmasta elintarvikkeiden tuontirajoitukset olivat aikamoinen järkytys.

- Tavallisen venäläisen näkökulmasta vastapakotteiden tuoma muutos näkyi niin, että monet tutut elintarvikkeet yksinkertaisesti katosivat kauppojen hyllyiltä käytännössä yhdessä yössä, Kniivilä sanoo.

Suomen Pankin Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen vanhempi ekonomisti Heli Simola on samoilla linjoilla.

- Ruoan tarjonta väheni todella merkittävästi ja ruoan hinta nousi alkuvaiheessa jopa kaksinumeroista vauhtia. Yhdistettynä siihen, että kotitalouksien tulot samaan aikaan supistuivat 10-15 prosenttia, muutos oli erittäin tuntuva.

Simola kertoo, että vastapakotteiden eli vuoden 2014 jälkeen ruoan hinta on noussut keskimäärin 35 prosenttia.

Moskovassa juhlittiin Krimin Venäjään liittämisen kolmevuotispäivää maaliskuussa 2017.

Moskovassa juhlittiin Krimin Venäjään liittämisen kolmevuotispäivää maaliskuussa 2017. (EPA/AOP)

Omavaraisuus

Simolan mukaan ruoan hinnan nousua voidaan luonnehtia hurjaksi.

Vastapakotteiden tuomat ongelmat ratkaistiin kolmella tavalla; ensinnäkin tiettyjen tuotteiden kysyntä ylipäättään väheni, koska niitä ei ollut tarjolla, toiseksi osa tuotteista korvattiin kotimaisella tuotannolla, ja kolmanneksi lännestä tuomat tuotteet korvattiin tuonnilla muista maista, jotka eivät ole vastapakotelistalla.

Esimerkiksi sianlihantuotantoa Venäjällä on lisätty, samoin kalanviljely kukoistaa. Financial Times -lehden mukaan tämän vuoden ensimmäisen kuuden kuukauden aikana Venäjällä tuotettiin 664 prosenttia enemmän kalaa viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Simola sanoo, että vaikka Venäjän omavaraisuusaste on lisääntynyt jonkin verran, se ei riitä korvaamaan kaikkia elintarvikkeita. Muun muassa maitotuotteiden omavarainen tuotanto on kehittynyt heikosti.

- Maitotuotteet tuodaan pääasiassa naapurista Valko-Venäjältä.

Ainoa vaihtoehto

Länsimaisten asiantuntijoiden näkökulmasta venäläisten olot kuulostavat varsin tukalilta.

Siitä huolimatta ensi vuoden presidentinvaalien lähestyessä Putin pitää tiukasti pintansa kaikilla tutkimusmittareilla. Julkisen mielipiteen tutkimuskeskuksen FOMin uunituoreesta kyselystä selviää, että yli 80 prosenttia venäläisistä on tyytyväisiä Putinin tapaan hoitaa tehtäviään presidentin virassa.

Kniivilällä ei ole epäilystäkään siitä, että Putin tulee valituksi, vaikka tämä ei ole vielä edes ilmoittanut asettumisestaan ehdolle.

- Putinilla on ollut sama strategia kaikissa vaaleissa. Ensin pihdataan tätä suurta sanomaa viimeiseen asti ja sitten kerrotaan juhlallisesti, että Putin asettuu jälleen ehdolle. Sitten hänet valitaan, ei siinä mitenkään muuten voi käydä, Kniivilä sanoo.

Kniivilän mukaan Venäjällä on vuosia valmistettu maaperää siihen, että kukaan muu ei voi tulla valtaan kuin se, jonka "pitää" tulla valituksi. Vuosikausia on pidetty huolta siitä, ettei mitään varteenotettavia kilpailijoita ole eikä voi tulla. Heti kun joku yrittää nostaa päätään, hänet vaiennetaan.

- Suurin ongelma on se, ettei kansalaisilla ole mitään vaihtoehtoa. Muuta kuin Putin.